

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 29. hét

NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Kisebbségvédelem Európában Nyári Egyetem

Harmadik alkalommal került megrendezésre a Nemzetpolitikai Kutatóintézet (NPKI) és a Kisebbségi Jogvédő Intézet (KJI) szervezésében a Kisebbségvédelem Európában Nyári Egyetem Piliscsabán. A képzés ünnepélyes megnyitóján Wetzel Tamás, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára azt mondta, hogy a nyári egyetem egyik legfőbb feladata az ismeretek átadása, a fiatal jogászok szemléletének formálása. A nyári egyetem széles körű tudást kíván átadni a fiatal jogászoknak, akikre a jövőben jelentős szerep vár a kisebbségvédelemben - emelte ki a helyettes államtitkár. Hozzátette: fel kell hívni a figyelmet azokra a létező jogokra, amelyek a magyar kisebbségekre vonatkoznak, mert nagyon sok esetben még azokkal a jogokkal sem tudnak élni, amelyek rendelkezésükre állnak az adott országban vagy nemzetközi jogi norma alapján. Hozzátette: ez sokszor a jogi tudat gyengeségéből adódik, esetleg félelemből vagy kényelmességből. A lehetőségekkel azonban maximálisan élni kell, és „bővíteni kell azt az eszköztárat, amivel rendelkezünk” – hangsúlyozta. Kántor Zoltán, az NPKI igazgatója köszöntőjében többek arra mutatott rá, hogy a jogi lehetőségeket lehet tágítani. A civil szervezetek tevékenysége az érintett országokban csodálatos, és a szervezők bíznak abban, hogy az itt jelenlévők egyszer majd részt vesznek a munkájukban - fogalmazott. Az igazgató azt kérte, hogy a külföldi magyar szervezetek bátran „plagizáljanak”, vegyenek át ötleteket egymástól. Gyeney Laura, a KJI igazgatója elmondta: a hatnapos képzéssorozat célja, hogy kinevelődjön egy olyan jogászgeneráció, amelynek tagjai hatékonyan tudnak fellépni a különböző fórumokon a magyarság védelmében. Hozzátette: a nyári egyetem súlypontja a képzés, a tapasztalatcsere, valamint a résztvevők közötti együttműködés megalapozása. A 2014. július 7-12. között megrendezésre került nyári egyetemen harminc fiatal jogász – hallgató, friss diplomás, doktorandusz – vett részt.

Elnöke nélkül marad kormányon az RMDSZ

Az RMDSZ elfogadta a Victor Ponta által javasolt kompromisszumot a Minority SafePack európai polgári kezdeményezés ügyében, és kormányon marad. Kelemen Hunor kulturális miniszter és miniszterelnök-helyettes azonban mindkét kormányzati tisztségéről lemond – közölte a Szövetségi Állandó Tanács (SZÁT) több mint négy órás ülése után a szövetségi elnök. Korábban az érdekvédelmi szervezet a kormányon maradását ahhoz a feltételhez kötötte, hogy Bukarest lépjen vissza abból a luxemburgi bíróságon zajló perből, amelyet a FÜEN és az RMDSZ indított az Európai Bizottság ellen, amiért Brüsszel elutasította a kisebbségi polgári kezdeményezést. A két szervezet kezdeményező bizottságának alelnökeként Kelemen Hunor az egyik felperes, Románia pedig az RMDSZ ellen, a Bizottság oldalán szállt be ebbe a perbe. A kompromisszum lényege, hogy a román kormány nem lép ugyan vissza a Minority SafePack ügyében indított perből, ám nem tesz le újabb dokumentumokat az Európai Unió luxemburgi bíróságán, amíg a parlament meg

nem vitatja Románia álláspontját a kisebbségi európai polgári kezdeményezés ügyében – ismertette a Victor Ponta kormányfővel szerdán kötött egyezséget Kelemen Hunor. „A miniszterelnökkel arra a következtetésre jutottunk, hogy egy ilyen fontos kérdésben nem határozhatja meg Románia álláspontját egyetlen minisztérium vagy néhány hivatalnok. Az álláspont kialakításába be kell vonni a parlamentet, a kisebbségeket és független külföldi szakértőket is. Ezért abban egyeztünk meg Victor Pontával, hogy szeptemberben a parlament emberjogi és külügyi szakbizottságában legyen egy vita erről a kérdésről” – magyarázta a politikus. Arra az újságírói kérdésre, miszerint mi a garancia arra, hogy a miniszterelnök betartja a szavát, és szeptember előtt a kormány valóban nem küld dokumentumokat Luxemburgba, az RMDSZ elnöke kijelentette: ezt kettejük kézfogása szavatolja. Ugyanakkor úgy vélte: a kompromisszummal az RMDSZ és a nagyobbik kormánypárt hozzájárulhat egy fontos párbeszéd kialakulásához a kisebbség és a többség között, és konstruktív megoldásokat találhatnak. Nyomatékosan hangsúlyozta, a magyarság nem ellensége, hanem értéket teremtő közössége Romániának, és úgy vélte, a javasolt európai szabályozás jó eszköz lehetne az Európai Unióba törekvő Szerbiában és Ukrajnában élő román közösségek jogainak az érvényesítéséhez is. Újságírói kérdésre közölte, hétfőn találkozik legközelebb Victor Pontával, és az azt követő napokban, még a jövő héten benyújtja a lemondását. Azt is elmondta, a koalíciós egyezség szerint a kulturális miniszteri és miniszterelnök-helyettesi tisztség továbbra is az RMDSZ-t illeti meg.

Autonómiastatútum: közeledtek az álláspontok

A Magyar Polgári Párt által is felvállalható autonómiatervezet körvonalazódott ki az RMDSZ és az MPP szakértői bizottságának sepsiszentgyörgyi ülésén: a felek megegyeztek, hogy a következő két hétben kidolgozzák a végleges változatot, és azt közvitára bocsátják. Biró Zsolt, az MPP elnöke a Krónika érdeklődésére elmondta, azt kéri a szövetség politikusaitól, hogy a statútumot az őszi parlamenti ülészakban nyújtsák be, és mihamarabb terjesszék be az alkotmánymódosító javaslatukat is. „Az alaptörvény-módosításhoz kétharmados támogatásra van szükség, de nem lehet mindig a kedvező helyzetre várni. Nem várhatjuk ki, hogy az 5-6 százalékos alkupolitizálás hozza meg az eredményét, sokkal hatásosabb lehet a nemzetközi lobbizás, amire csak akkor számíthatunk, ha világossá tesszük követeléseinket. Egyértelmű, hogy a románok nélkül nem lesz autonómia, de ha Brüsszel és Washington megérti, hogy amit mi akarunk, az nem szegregáció, mint ahogy Bukarest értelmezi, akkor ezt a román kormánynak is meg kell értenie” – szögezte le Biró Zsolt. Az MPP elnöke elmondta, a két alakulat bizottsági ülésén egyértelművé tették, hogy félmegoldásokat nem fogadnak el, a kiindulópont az, hogy a Székelyföld maximális követeléseit fogalmazzák meg. Megegyeztek, hogy Kovászna és Hargita megyére, valamint Marosszékre dolgozzák ki a törvényt, de a többi megyék települései, például a Brassó megyei Apáca, népszavazás útján dönthetnek, hogy csatlakoznak, vagy sem. A korábbi, az MPP által „felvizezettnek” nevezett tervezetben a megyei tanácsok egyesített fóruma vezette volna a Székelyföldet, az újabb megállapodás

szerint azonban a 77 tagú székely parlamentet közvetlen szavazással választják. A sepsiszentgyörgyi találkozón átbeszélték ugyanakkor a gazdasági-pénzügyi vonatkozásokat is. Mint ismételt elhangzott, az alapfeltétel az adók többségének helyben maradása, hogy a jelenleg Bukarestben adózó multinacionális cég helyi kirendeltségei is helyben fizessenek. A polgári párt elnöke szerint olyan változat alakul ki, amely hasonló a Székely Nemzeti Tanács által felvállalt, Csapó József által készített autonómiastatútumhoz. Továbbá a tervezet preambulumban hivatkoznak az 1918. december 1-jei gyulafehérvári nyilatkozatra, valamint a nemzetközi ajánlásokra. Egyetértettek abban is, hogy alkotmánymódosító csomagot dolgoznak ki az autonómia-tervezet mellé. Márton Árpád RMDSZ-képviselő is úgy nyilatkozott a tárgyalás után, hogy cikkelyről cikkelyre végigtárgyalták a készülő tervezetet, és a legtöbb kérdésben megegyeztek.

Nemzetpolitikai fórumok a II. Martosi Szabadegyetem

Szerda délután megkezdődött és vasárnap estig tartott a II. Martosi Szabadegyetem, ahol közel száz előadás, kerekasztal-beszélgetés, vitafórum, koncert zajlott. Az előadások központi témáit a felvidéki magyarság sorskérdései és megmaradásának lehetőségei adták. Az első napon a nemzetpolitika eddigi eredményeiről Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár beszélt, aki a következő időszak legfontosabb feladatának a már megkezdett programok folytatását nevezte. Mint fogalmazott: Magyarországon a nemzetpolitika újragondolása négy éve elkezdődött, számos törvényt fogadtak el, amelyek jogszabályi, illetve közjogi keretet szabnak a nemzetpolitikának. A döntésekbe bevonták a határon túli szervezetek képviselőit is, s azokat társadalmi vita előzte meg. A döntések következtében is mára már elérte a 640 ezret azok száma, akik külhonnként kérték honosításukat. Az államtitkár a politika céljaként fogalmazta meg a mozgósítást. „A politikának mindent meg kell tenni, hogy mozgósítani tudjon a közös célok érdekében. A kitűzött célok eléréséhez felvidéki viszonylatban a magyar kormánynek egy partnerszervezete van: a Magyar Közösség Pártja, amely egyedülként képviseli a helyi magyar közösség érdekeit, ami a szülőföldön való megmaradás” – fogalmazott Potápi, aki szólt a magyar közösség érdekképviseleti erejének fokozásáról is. Mozdósítani kell annak a célnak az érdekében, hogy a választásokon a párt sikert érjen el és ismét parlamenti erővé váljon. Potápi ezt a legfontosabb célként határozta meg, mert ha a párt nem tud visszakerülni a parlamenti pártok közé, akkor a kitűzött célok sem teljesülnek.

A szabadegyetem második napjának legtöbb érdeklődőt vonzó rendezvénye Kövér László, az Országgyűlés elnöke, a Martfeszt fővédnöke és Berényi József, a Magyar Közösség Pártja elnöke közös fóruma volt. A két vitapartner egyetértett abban, hogy a külhoni magyar közösségek megmaradásához elengedhetetlen az autonómia, és e téren közös magyar-magyar fellépéssel érhető el eredmény. „A Magyar Közösség Pártja most véglegesíti autonómiatervezetét” – mondta Berényi József, hozzátéve, hogy a párt 2016-

ban úgy szeretne visszatérni a parlamentbe, hogy ehhez a tervezethez legitimitást kapjon a választóktól. Az autonómiatörekvés ugyanis csak akkor lehet sikeres, ha erő van mögötte. Merjünk nagyok lenni címmel tartott közös fórumot Semjén Zsolt, Magyarország miniszterelnök-helyettese és Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke, az első felvidéki magyar államfőjelölt a II. Martosi Szabadegyetem harmadik napján a nemzetpolitika eddigi eredményeiről és a közeljövő feladatairól. „Az autonómia nem a többségi nemzet kegye, hanem emberi jog a közösség szintjén” – mondta Semjén, aki szerint az autonómiatörekvéseket nem Budapestről kell megoldani, minden nemzetrésznek magának kell kidolgoznia a testreszabott autonómiát. „Ezen törekvéseknek a jogosságát azonban nem lehet megkérdőjelezni, a nemzetiségi jogok ugyanis emberi jogok, a közösség szintjén, és annak megadása nem a többségi nemzet kegye.” Az autonómia nem a többségi nemzet ellen irányul, hiszen számos európai példa bizonyítja, hogy ahol autonómia van, ott érezhető a gazdasági fejlődés, az tehát mindenkinek az érdekeit szolgálja. Bárdos Gyula az államfőjelöltség kapcsán elmondta, ezt a lépést tíz évvel ezelőtt kellett volna meglépni, hisz lett volna rá igény, és a megosztottság sem volt akkora, mint most. Ugyanakkor jelzésértéke volt, hiszen magyar témákkal is tematizálni lehetett a kampányt, „ráadásul a nemzetközi sajtó is felfigyelt arra, hogy itt magyarok is élnek, láttattuk magunkat” – mondta az első magyar államfőjelölt, hangsúlyozva azt is, hogy ő minden felvidéki magyar államfőjelöltjének érezte magát, és ugyan az eredménnyel átlépte az öt százalékos lélektani határt, mégis nagyobb lett volna a siker, ha egységesen mindenki mögé állt volna. „Csak az egész közösség egységes, határozott kiállással érhet el eredményt. Ez a közösségi érdek” – mondta Bárdos.

A nemzetpolitika eredményeiről, az aktuális helyzetről és az elmúlt egy év történéseiről beszéltek a külhoni magyarság politikai csúcsvezetői szombaton a 2. Martosi Szabadegyetem negyedik napján. A fórumon Kelemen Hunor az RMDSZ, Berényi József az MKP, Pásztor István a VMSZ és Brenzovics László a KMKSZ elnöke, valamint Wetzels Tamás, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára vett részt. Wetzels Tamás beszédében azt hangoztatta, hogy a nemzetpolitika terén sok mindent sikerült megvalósítani az utóbbi négy évben. Mint mondta, sok szimbolikus döntés is született, a következő időszakban pedig tartalommal kell megtölteni ezeket a szimbólumokat.

XII. Vajdasági Szabadegyetem: A magyar nemzetpolitika és a vajdasági magyar politikai érdekképviselet

A nemzetpolitikának mindig kell, hogy célja legyen, az autonómia pedig nem cél, hanem eszköz annak eléréséhez, hogy a külhoni magyaroknak élhető jövője legyen a szülőföldjükön. A nyugati hatalmak kezdetektől fogva gyanakvással tekintettek a rendszerváltás után kialakuló nemzetpolitikára, ez a gyanakvás részben máig megmaradt, ami beszűkíti az anyaország kormányának mozgásterét. A tabukat azonban lassan sikerül

ledönteni, ma már mindenki számára természetes, hogy Magyarország törődik a határon túl rekedt magyarokkal. – mondta többi között Répás Zsuzsanna a XII. Vajdasági Szabadegyetem hivatalos lezárása előtti közéleti kerekasztal beszélgetésen. Répás Zsuzsanna annak a véleményének adott hangot, hogy a budapesti íróasztalok mögött ilyen nem lehet pontosan felmérni, hogy a külföldi magyarok milyen problémákkal kénytelenek szembesülni. Pásztor István a beszélgetés során úgy fogalmazott, „csodának tekinthető az a tény, hogy a vajdasági magyar közösség megmaradt, hiszen az utóbbi 95 év eseményeit vizsgálva megállapítható, 70 évig a délvidéki magyarokkal a kutya sem törődött”, a közösség saját magára volt utalva. Az elmúlt négy év hozott nagyobb áttörést, a kiegyensúlyozottság, a partnerkapcsolatokra építés és az összetartás meghozta eredményét. A vajdasági magyarság fele igényelte, és meg is kapta az állampolgárságot. Nagyon fontos azonban, hogy minden közösség helyben fogalmazza meg igényeit. A külföldi magyarok képviselői és az anyaországi politikum viszonyában a megértést, a jó kommunikációt fontosabbnak ítélte meg az esetleges ideológia vagy egyéb szempontoknál. Pásztor nagyon fontosnak tartotta kiemelni azt a tényt, hogy a vajdasági magyaroknak van egy nemzeti tanácsa, mely a mandátuma végén most elszámoltatható. A kerekasztal beszélgetéssel lezárult a XII. Vajdasági Szabadegyetem hivatalos része, melynek idén is a kishegyesi Kátai-tanya adott otthont.

Korhecz: Stratégiai tervezés és cselekvés jellemezte az MNT elmúlt négy évét

Négy évvel ezelőtt, 2010. június 30-án tartotta alakuló ülését a szerbiai magyarság kisebbségi önkormányzata, a Magyar Nemzeti Tanács. A 35 tagú testület munkáját 78%-os támogatottságának köszönhetően a Magyar Összefogás lista képviselői irányíthatták. Az MNT 44. rendes ülésén elfogadták a tanács négyéves tevékenységéről szóló 160 oldalas beszámolót, amelyben kiemelik, hogy a stratégiákban előirányozott programcélok megvalósítása mellett a Magyar Nemzeti Tanács folyamatosan ellátta mindennapos törvényes kötelezettségeit és teendőit, valamint hangsúlyozzák, hogy a Magyar Nemzeti Tanács tevékenysége a nyilvánosság széles körű bevonásával zajlott, minden döntésről, intézkedésről, tervről folyamatosan és kimerítően tájékoztatták a közvéleményt. „A négyéves mandátum lejártá után fontos elszámolnunk és beszámolnunk” – mondta Korhecz Tamás, az MNT elnöke a tanács szerdai ülésén. Korhecz Tamás a stratégiai tervezés és a stratégiai cselekvés időszakaként jellemezte az elmúlt négy esztendő, amelyet a mostani összetételű nemzeti tanács örökségének nevezett az elnök. „A kisebbségi sorsban élő elszakított magyar közösségek az elmúlt közel 100 esztendőben csak itt, a Vajdaságban jutottak el oda, hogy szakmai stratégiákat készítettek a megmaradásuk, a nemzetpolitikai céljaik meghatározása és megvalósítása érdekében” – méltatta a nyolc stratégiai dokumentum kidolgozásának jelentőségét Korhecz. Nagyon sok olyan terület van már, ahol mérhetővé váltak az eredmények – nyomatékosította Korhecz Tamás, aki felszólalásában a szakmai politizálás megalapozásának időszakaként jellemezte az MNT négyéves tevékenységét.

Wetzel: a kárpátaljai magyarok számíthatnak a magyar kormány támogatására

Mindig a kárpátaljai magyarok mögött áll a magyar kormány és Magyarország miniszterelnöke - jelentette ki Wetzel Tamás, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára vasárnap Tiszaújlakon, a kárpátaljai magyarság hagyományosan legnagyobb tömegrendezvényének számító Turul-ünnepségen. A politikus úgy vélte, hogy a nemzeti összetartozásról 2010-ben elfogadott törvény nagyon fontos szimbolikus lépés volt a nemzet újraegyesítéséért folytatott küzdelemben, de még nem hozta el a győzelmet, még mindig nagyon sok tennivaló van a nemzeti közösségek közötti bizalom helyreállításában, a nemzeti egység megteremtésében. Hozzáfűzte: „az elmúlt négy évben bebizonyítottuk, hogy nemzetünk ereje az egységben és a sorsközösségben rejlik”, amelyet szerinte a kárpátaljai magyarság negyedszázada minden évben megtartott Turul-ünnepsége is bizonyít. Wetzel Tamás kifejtette: az elmúlt időszak sikerei ellenére Kárpátalján ma is számos kihívás van, amelyek körültekintést, kitartást és bölcsességet követelnek. A jelenlegi ukrainai helyzetről hangsúlyozta: Magyarország azt szeretné, hogy Ukrajna demokratikus jogállam legyen, amelyben biztonságban érezhetik magukat a lakosai. „Magyarországnak a kárpátaljai magyarok biztonsága az, ami leginkább számít. Világossá szeretném tenni, hogy a kárpátaljai magyarok számíthatnak ránk, mindig mögöttük áll a magyar kormány, Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor” - mutatott rá a helyettes államtitkár. Jelezte: biztónak tartja a Petro Porosenko ukrán elnök és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) között létrejött választási megállapodást. Kiemelte: a kárpátaljai magyarság sorsának előmozdításában a magyar kormány a KMKSZ-re megbízható stratégiai partnerként tekint. Rámutatott: a kormány mindig biztos partnere azoknak a szervezeteknek, amelyek az adott magyar közösség és az egyetemes magyarság érdekeinek képviselőire esküdtek fel, s esküjükhöz méltóak is maradtak. Brenzovics László, a KMKSZ elnöke beszédében hangsúlyozta: Ukrajna jelenleg nehéz időket él, de azoknak az ukrán embereknek az érdekei – és ez a többség –, akik télen azért vonultak a terekre és utcákra, hogy egy európai Ukrajna megteremtéséért álljanak ki, egybeesnek a kárpátaljai magyarság érdekeivel. A politikus kiemelte: a kárpátaljai magyarság számára a legfontosabb Kárpátalja biztonságának a megőrzése, ennek érdekében a magyaroknak is mindent meg kell tenniük. Ehhez szükség van – mint fogalmazott – minden egészséges politikai erő összefogására. Ugyanakkor a kárpátaljai magyarság továbbra is fenntartja azokat a követeléseit, amelyeket 25 év óta minden évben elmond a Turul-ünnepségen is – emlékeztetett a KMKSZ elnöke.

A horvát oktatásügyi minisztérium mégsem korlátozza a létszámot a kisebbségi középiskolákban

Vedran Mornar horvát oktatásügyi miniszter a nemzeti kisebbségek parlamenti képviselőinek ígéretet tett arra, hogy a kisebbségi középiskolák számára a tervezett rendelet ellenére mégsem szabnák meg a legalább hétfős osztálylétszámot, így nem veszélyeztetnék a kisebbségi középiskolák létét. A magyar érdekvédelmi szervezetek körében is aggodalmat keltett a kormánynak ez a korlátozó szándéka. A kisebbségi képviselők szerint a minisztérium rendelete nemcsak a nemzeti kisebbségek alkotmányos jogait sértené, hanem az Alkotmánybíróság 1997-es döntésének is ellentmondana, sőt több olyan nemzetközi szerződéssel is ellentétben állna, amely biztosítja a kisebbségeknek az anyanyelven való tanulás jogát.

